

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 319/05-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., toho času vo väzbe, ktorou namietal porušenie svojich základných práv zaručených v Ústave Slovenskej republiky v súvislosti s jeho trestným stíhaním pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2005 doručená sťažnosť z 10. októbra 2005 J. M., toho času vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv zaručených v Ústave Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v súvislosti s jeho trestným stíhaním pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona, žiadajúc „... *o zrušenie tr. stíhania voči mojej osobe, vo veci lúpeže v celom rozsahu a o prepustenie z väzby...*“.

K svojej sťažnosti pripojil fotokópiu uznesenia Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 T 6/05-207 z 20. septembra 2005, z ktorého vyplýva, že na sťažovateľa podal 20. mája 2005 obžalobu v uvedenej trestnej veci na Okresnom súde Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) okresný prokurátor v Rimavskej Sobote.

Okresný súd postúpil vec uznesením sp. zn. 1 T 149/05 z 24. augusta 2005 na spoločné konanie krajskému súdu s tým, že na krajskom súde je pod sp. zn. 21 T 2/03 proti sťažovateľovi vedené trestné stíhanie pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Krajský súd uznesením č. k. 1 T 6/05-207 z 20. septembra 2005 vyslovil, že nie je príslušný na konanie v trestnej veci sťažovateľa pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona postúpenej mu okresným súdom, a zároveň rozhodol o väzbe sťažovateľa podľa § 192 Trestného poriadku tak, že ho ponechal vo väzbe s odôvodnením, že dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku trvajú nezmenené ďalej.

Sťažovateľ namieta, že orgány činné v trestnom konaní v jeho trestnej veci pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona porušili jeho základné práva zaručené v ústave. V tejto súvislosti tvrdí: *„Bol som vypočúvaný opitý, skutok som nespáchal, bol som psychicky týraný bitý OČTK (...) JUDr. D. ma nahováral čo mám vypovedať. V prvopočiatoch mojich výsluchov prítomný nebol a vôbec sa nezúčastnil pri uzatváraní spisov, kde by obhajca mal byť automaticky. Vo veci sa vymenili hneď 3 – vyšetrovatelia. Okr. súd v R. Sobote sa chcel zbaviť zodpovednosti za vzniknuté porušenia ešte zo strán OČTK a tak sa riešenie snažil dať súdu v Tn. Tento im to však vracia späť. (...) Celý skutok lúpeže je umelo vykonštruovaný OČTK, ktoré porušili celý rad zákonných postupov a žiadam Ústavný súd SR o zrušenie celého tr. stíhania voči mojej osobe a okamžité prepustenie z väzby na slobodu.“*

II.

1. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základných práv a slobôd došlo postupom orgánov činných v trestnom konaní (ktoré presne neoznačuje) v prípravnom konaní v jeho trestnej veci, a namieta aj nezákonnosť postupu okresného súdu v súvislosti s postúpením trestnej veci krajskému súdu.

Ústavný súd v obdobných prípadoch opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia

práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05).

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Podľa § 33 ods. 1 Trestného poriadku môže obvinený (...) uvádzať okolnosti a dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní. (...)

Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia sú všetky orgány činné v trestnom konaní povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Podľa § 186 písm. e) Trestného poriadku nariadi predseda senátu predbežné prejednanie obžaloby, ak má za to, že prípravné konanie nebolo vykonané podľa zákona, najmä že v ňom boli porušené predpisy zabezpečujúce právo obhajoby (...). Podľa § 187 ods. 3 preskúma súd na základe spisu opodstatnenosť obžaloby, úplnosť, ale aj zákonnosť dôkazného materiálu.

Podľa § 188 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku po predbežnom prejednaní obžaloby súd vráti vec prokurátorovi na došetrenie, ak je to potrebné na odstránenie závažných procesných chýb prípravného konania (...).

Podľa § 254 ods. 1 Trestného poriadku sa prieskumná právomoc odvolacieho súdu vzťahuje nielen na zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie, ale aj na správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, vrátane väd, ktoré neboli odvolaním vytýkané. Podľa § 258 ods. 1 písm. a)

Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok tiež pre podstatné vady konania, ktoré rozsudku predchádzalo, najmä preto, že v tomto konaní boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby.

Keďže po podaní obžaloby sú súd prvého stupňa konajúci v trestnej veci sťažovateľa, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania, platná právna úprava trestného konania v súčasnosti umožňuje sťažovateľovi (ako obžalovanému) v ďalšom priebehu konania v rámci uplatnenia práva na obhajobu právne účinným spôsobom namietat porušenie svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou pred súdom prvého stupňa konajúcim v jeho trestnej veci a v prípade potreby po podaní odvolania aj pred odvolacím súdom.

Pokiaľ ide o postup okresného súdu v súvislosti s postúpením trestnej veci sťažovateľa krajskému súdu, vzhľadom na uznesenie krajského súdu č. k. 1 T 6/05-207 z 20. septembra 2005 bude pravdepodobne spor o príslušnosť medzi okresným súdom a krajským súdom riešiť Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 24 Trestného poriadku).

Proti výroku uznesenia krajského súdu č. k. 1 T 6/05-207 z 20. septembra 2005 o väzbe poskytuje zákon sťažovateľovi možnosť podať v zákonom stanovenej lehote troch dní odo dňa jeho oznámenia sťažnosť (§ 74 ods. 1 Trestného poriadku), o ktorej je príslušný rozhodnúť súd vyššieho stupňa (Najvyšší súd Slovenskej republiky).

V zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku má sťažovateľ ako obžalovaný právo kedykoľvek žiadať súd konajúci v jeho trestnej veci o prepustenie na slobodu. O takej žiadosti sa musí neodkladne rozhodnúť. Proti rozhodnutiu o žiadosti môže podať sťažnosť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju sťažovateľ, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať po uplynutí štrnástich dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Sťažovateľ sa teda aj v súvislosti s väzbou môže domáhať ochrany svojich práv v prebiehajúcom trestnom konaní pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa vychádzajúc z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého je jeho právomoc poskytovať ústavnú ochranu základným právam fyzických osôb a právnických osôb daná v prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd, dospel k záveru o nedostatku jeho právomoci konať a rozhodnúť v uvedenej veci (obdobne napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05).

Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2005